Nodiadau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Y flwyddyn dreth 6 Ebrill 2008 i 5 Ebrill 2009

Cysylltwch
â ni drwy ffonio'r Llinell Gyswllt Gymraeg ar **0845 302 1489** neu'r Llinell Gymorth Saesneg ar **0845 9000 444** neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Bydd y nodiadau hyn yn eich cynorthwyo i gwblhau tudalennau *Cynulliad Cenedlaethol Cymru* eich Ffurflen Dreth. Mae tudalennau'r *Cynulliad* yn cwmpasu eich incwm o'r Cynulliad yn unig; gwnewch yn siŵr eich bod hefyd yn cwblhau tudalennau eraill sy'n briodol i'ch amgylchiadau.

Casglwch ynghyd y deunydd sydd ei angen arnoch, er enghraifft:
- eich P60, ffurflen y Swyddfa Ffioedd sy'n dangos manylion cyflog a threth am y flwyddyn
- eich Hysbysiadau Cod TWE ar gyfer 2008-09 a 2009-10
- ffurflen P11D neu ddatganiad cyfatebol o'r Swyddfa Ffioedd sy'n rhoi manylion unrhyw fuddiannau a threuliau a gawsoch yn y flwyddyn
- derbynebion ar gyfer unrhyw dreuliau caniataol a dalwyd gennych
- unrhyw rai o'r Taflenni Cymorth y credwch sydd eu hangen arnoch.

Defnyddir y gair 'swydd' yn y nodiadau hyn i gynnwys y swydd a ddelir fel Aelod o'r Cynulliad, neu fel Aelod o'r Cynulliad a Gweinidog. Mae 'P11D' yn golygu P11D, P9D neu wybodaeth gyfatebol.

Os oeddech yn eich swydd ar 5 Ebrill 2009

Dylai eich P60 ddangos cyfanswm y cyflog a'r dreth o'ch swydd (yn ogystal ag o gyflogaethau blaenorol yn ystod y flwyddyn). Dylai eich P45 (Rhan 1A), os oedd gennych un, ddangos hefyd y cyflog o gyflogaethau blaenorol. Peidiwch â chynnwys unrhyw symiau ar eich P60, neu P45 (Rhan 1A) sy'n berthnasol i gyflogaethau ar wahân i'ch swydd fel Aelod y Cynulliad ac/neu fel Gweinidog, yn y tudalennau *Cynulliad*.

Os oeddech yn Aelod o'r Cynulliad

Cwblhewch un copi o'r tudalennau *Cynulliad*.

Incwm o swydd

Blwch 1 ***Taliadau o P60 (neu P45 neu slipiau cyflog) – cyn didynnu treth***

Nodwch yr arian a gawsoch fel Aelod o'r Cynulliad neu fel Gweinidog.

Bydd eich P60 yn dangos ffigurau ar gyfer cyflog a threth o'r swydd roeddech ynddi ar 5 Ebrill 2009. Os oedd gennych fwy nag un swydd, gall y ffurflen gynnwys ail gyfres o fanylion cyflog a threth hefyd ar gyfer eich swyddi blaenorol. Ychwanegir y manylion at ei gilydd yn y ffigurau ar eich P60.

Efallai y bydd angen i chi gyfeirio at gofnodion eraill (fel slipiau cyflog, ffurflenni P45 (Rhan 1A), neu ddatganiadau o fuddiant trethadwy) er mwyn cyfrifo'r ffigurau ar gyfer y cyflog o swyddi blaenorol i'w rhoi ym mhob copi o'r tudalennau *Cynulliad* a gwblhewch (un ar gyfer pob swydd).

Os oeddech yn ddi-waith yn ystod y flwyddyn, bydd y ffigur ar eich P60 yn cynnwys unrhyw Lwfans Ceisio Gwaith neu Fudd-dal Analluogrwydd a gawsoch. Peidiwch â chynnwys y rhain yn y tudalennau *Cynulliad* (neu unrhyw gopïau o'r tudalennau *Cyflogaeth* a gwblhewch). Yn lle hynny, dylech nodi unrhyw Lwfans Ceisio Gwaith ym mlwch 14 ac unrhyw Fudd-dal Analluogrwydd ym mlychau 12 a 13 ar dudalen TR 3 eich Ffurflen Dreth.

Eglurir rhai o'r eitemau mwyaf cyffredin i'w cynnwys yn yr adran 'Taliadau ariannol' ar dudalen WAMN 2. Os cawsoch eitem neu daliad mewn cysylltiad â'ch swydd ac os nad ydych yn siŵr a ddylech ei gynnwys ai peidio, cysylltwch â ni neu'ch ymgynghorydd treth am gyngor.

Rheol gyffredinol

Dylech gynnwys yr holl incwm a gawsoch yn y flwyddyn dreth hyd at 5 Ebrill 2009 fel Aelod y Cynulliad ac/neu fel Gweinidog hyd yn oed os oeddech wedi ei ennill mewn blwyddyn dreth gynharach neu os cawsoch eich talu am waith sydd heb ei wneud eto, ym mlwch 1.

Dylech drin yr incwm hwn fel petaech wedi ei dderbyn ar y cynharaf o'r canlynol:
- y dyddiad pan wnaed y taliad, neu'r taliad ar gyfrif, neu
- y dyddiad pan oedd hawl gennych gael eich talu.

Bydd hyn yn wir hyd yn oed os na chawsoch eich talu tan yn ddiweddarach, neu os na chawsoch unrhyw daliad gwirioneddol am eich bod wedi trefnu i'r swm a oedd yn ddyledus i chi gael ei gymhwyso mewn rhyw ffordd arall yn lle hynny.

Taliadau ariannol

Mae'n rhaid i chi nodi'r swm **cyn** didynnu unrhyw dreuliau yr hoffech wneud cais amdanynt, ar gyfer pob eitem.

Dylech gynnwys y taliadau ariannol canlynol ym mlwch 1:
- eich cyflog fel Aelod y Cynulliad ac/neu fel Gweinidog
- Tâl Salwch Statudol, Tâl Mamolaeth Statudol, Tâl Tadolaeth Statudol a Thâl Mabwysiadu Statudol ac eithrio pan gewch eich talu gennym ni
- taliadau gan drydydd parti pan wneir y taliad fel gwobr am wasanaethau a roddir neu sydd eto i'w rhoi yn rhinwedd eich swydd fel Aelod y Cynulliad ac/neu fel Gweinidog.

Ni ddylech gynnwys yr eitemau canlynol ym mlwch 1:
- buddiannau a thaliadau am dreuliau a gawsoch. Nodwch y rhain ym mlychau 3 i 9
- cyfandaliadau a dalwyd mewn cysylltiad â therfynu swydd, ymddeoliad neu farwolaeth. Nodwch y rhain ym mlychau 3 i 9 yn yr adran 'Cynllun cyfranddaliadau ac ati' ar dudalen Ai 2 o'r tudalennau *Gwybodaeth ychwanegol*
- taliadau a wnaed i Gynllun Pensiwn y Cynulliad.

O ydych wedi derbyn cyfandaliad, er enghraifft Grant Ailsefydlu, a chafodd y taliad ei drethu a'i gynnwys ar eich P45, ac rydych wedi eu nodi yn y blychau ar gyfer cyfandaliadau ar eich Ffurflen Dreth, gwnewch yn siŵr eich bod yn ei ddidynnu o'r ffigur a roddwch ym mlwch 1.

Blwch 2 ***Treth a ddidynnwyd o flwch 1***

Nodwch swm unrhyw dreth a ddidynnwyd o'r symiau a nodir ym mlwch 1, ym mlwch 2.

Dangosir y dreth a ddidynnwyd ar eich ffurflen P60 neu P45 (Rhan 1A). Nodwch y ffigur hwn ym mlwch 2 hyd yn oed os oedd yn rhaid i chi gwblhau blychau 3 i 9 o'r adran 'Cynllun Cyfranddaliadau ac ati' ar dudalen Ai 2 y tudalennau *Gwybodaeth ychwanegol* i wneud addasiad ym mlwch 1.

Buddiannau o'ch swydd

Bydd y Swyddfa Ffioedd yn anfon atom fanylion yr holl fuddiannau a threuliau trethadwy a gawsoch yn rhinwedd eich swydd. Byddant yn rhoi'r manylion hyn i chi hefyd.

Ni fydd y manylion a gewch yn cynnwys unrhyw eitemau y mae gan y Swyddfa Ffioedd oddefeb ar eu cyfer. Does dim angen i chi gyfeirio at yr eitemau hyn. (Trefniant yw goddefeb y gall y Swyddfa Ffioedd fod wedi ei wneud gyda ni. Mae'n eich arbed rhag cynnwys buddiant neu daliad treuliau a gewch fel Aelod y Cynulliad ac/neu fel Gweinidog, fel incwm ac yn eich arbed rhag gwneud cais cyfatebol am y treuliau caniataol a delir gennych.)

Cysylltwch
â ni drwy ffonio'r Llinell Gyswllt Gymraeg ar **0845 302 1489** neu'r Llinell Gymorth Saesneg ar **0845 9000 444** neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Blwch 3 *Costau teithio'r teulu*

Mae eich incwm o'r Cynulliad yn cynnwys costau teithio'r teulu a delir gan y Swyddfa Ffioedd. Pan fyddwch wedi defnyddio'r lwfans ar gyfer teithiau gan y teulu bydd y Swyddfa Ffioedd yn rhoi'r manylion i ni yn ogystal â chi. Mae holl gostau teithio'r teulu yn incwm trethadwy.

Nodwch y ffigur a roddwyd i chi gan y Swyddfa Ffioedd ar gyfer costau teithio'r teulu ym mlwch 3. Os credwch fod y ffigur hwn yn cwmpasu costau teithio busnes caniataol (hynny yw gwnaeth eich priod neu eich partner sifil ymgymryd â thaith yn rhinwedd ei swydd fel eich ysgrifennydd neu ymchwilydd, gallwch hawlio'r swm mewn perthynas â theithiau busnes ym mlwch 10. Os hoffech eglurhad pellach cysylltwch â ni neu'ch ymgynghorydd treth.

Blwch 4 *Llety ac eithrio Lwfans Costau Byw Ychwanegol*

Mae eich incwm o'r Cynulliad yn cynnwys gwerth unrhyw lety a gwasanaethau ategol (er enghraifft gwres, golau, glanhau) a gewch chi (neu eich teulu neu eich aelwyd) yn rhinwedd eich swydd fel Aelod y Cynulliad. (Dylai unrhyw lety a gewch yn rhinwedd swydd neu gyflogaeth arall gael ei nodi ar dudalennau ar wahân sy'n cwmpasu'r swydd neu'r gyflogaeth honno.) Caiff gwerth rhai mathau o lety eu heithrio rhag treth, er enghraifft, os oes bygythiad arbennig i'ch diogelwch ac os darperir y llety i chi fel rhan o drefniadau diogelwch arbennig. Os ydych wedi cytuno â ni fod eich llety wedi'i eithrio yna, oni bai fod amgylchiadau wedi newid, peidiwch â nodi unrhyw beth ym mlwch 4. Fodd bynnag, codir treth ar y gwasanaethau ategol. Cyfyngir hyn fel arfer i 10% o gyflog y swydd dan sylw. Nodwch y ffigur hwn ym mlwch 4.

Blwch 5 *Lwfans Costau Swyddfa*

Bydd taliadau a gewch gan y Swyddfa Ffioedd i'ch ad-dalu am dreuliau a delir gennych wrth gyflawni eich dyletswyddau fel Aelod y Cynulliad neu fel Gweinidog am redeg swyddfa neu a delir am gymorth ysgrifenyddol neu ymchwil, yn drethadwy. (Gwnewch gais am unrhyw dreuliau caniataol at ddibenion treth drwy gwblhau blychau 10 i 13.)

Dylai'r Swyddfa Ffioedd roi'r manylion i chi. Nodwch y swm a ad-dalwyd neu a dalwyd i chi, neu ar eich rhan ym mlwch 5. Peidiwch â chynnwys unrhyw symiau a dalwyd fel rhan o'ch Lwfans Costau Swyddfa ar gyfer eitemau cyfalaf megis offer swyddfa gan fod hwn wedi ei gynnwys yn llwyr yn y Lwfans Buddsoddi Blynyddol (gweler y nodiadau ar Lwfansau Cyfalaf isod).

Enghreifftiau o'r symiau i'w cynnwys ym mlwch 5 yw'r rhai a gewch ar gyfer:
- treuliau cynnal swyddfa o ddydd i ddydd fel gwres, golau, ffôn, post, deunyddiau papur
- cymorth ysgrifenyddol ac ymchwilio – cyflog, cyfraniadau Yswiriant Gwladol y cyflogwr, taliadau i gynorthwyr achlysurol.

Peidiwch â chynnwys fel incwm unrhyw symiau a dalwyd i chi gan y Swyddfa Ffioedd fel cyfraniad tuag at y pensiynau ar gyfer ysgrifenyddion a chynorthwywyr ymchwil. Ni ddylech ychwaith wneud cais am lwfans ar gyfer y symiau hyn. Mae'r symiau'n drethadwy ac yn ganiataol mewn symiau tebyg ac rydym wedi cytuno nad oes angen i chi eu nodi ar eich Ffurflen Dreth.

Blwch 6 ***Lwfans Cynnal Grŵp***

Os telir Lwfans Cynnal Grŵp i chi gan y Swyddfa Ffioedd fel Arweinydd Plaid, mae'n agored i dreth fel rhan o'ch incwm (yn yr un modd â'r Lwfans Costau Swyddfa).

Nodwch y swm ym mlwch 6. (Gallwch hawlio unrhyw dreuliau caniataol a delir gennych ar eich dyletswyddau fel Aelod o'r Cynulliad ym mlychau 10 i 13.) Peidiwch â nodi unrhyw swm a dalwyd fel rhan o'ch Lwfans Cynnal Grŵp ar gyfer eitemau cyfalaf, megis offer swyddfa gan ei fod wedi ei gynnwys yn llwyr yn y Lwfans Buddsoddi Blynyddol (gweler y nodiadau ar Lwfansau Cyfalaf isod).

Blwch 7 ***Ad-daliadau ariannol eraill***

Nodwch ym mlwch 7 unrhyw ad-daliadau a wnaed i chi gan y Swyddfa Ffioedd ar gyfer costau llogi cerbyd, costau tacsi neu unrhyw ad-daliadau trethadwy na chawsant eu nodi mewn man arall yn y tudalennau hyn. Gellir gwneud cais am ryddhad treth ar gyfer y taliadau hyn ym mlychau 10 i 13.

Blwch 8 ***Pob buddiant arall***

Dylai'r Swyddfa Ffioedd fod wedi rhoi manylion i chi am fuddiannau eraill. Y rhai mwyaf cyffredin yw'r rheiny a grybwyllwyd ym mlychau 3 i 7. Nodwch gyfanswm cyfwerth mewn arian unrhyw fuddiannau eraill a gawsoch fel Aelod y Cynulliad ac/neu fel Gweinidog nas crybwyllwyd yn rhywle arall, er enghraifft ym mlychau 3 i 7.

Cyfwerth mewn arian unrhyw fuddiannau eraill

Pennir y cyfwerth mewn arian mewn ffyrdd gwahanol, yn unol â'r math o fuddiant.

Asedion (ac eithrio tir a cherbydau modur) a ddarperir at ddefnydd preifat

Pan fo'r ased wedi bod ar gael trwy gydol y flwyddyn bydd y cyfwerth mewn arian fel arfer yn seiliedig ar:

- 20% o'i werth ar y farchnad pan gafodd ei ddefnyddio gyntaf i ddarparu buddiant, yn ogystal â
- treuliau (ac eithrio'r gost o'i gaffael) a dalwyd gennych mewn cysylltiad ag ef, na fyddent wedi eu talu petai'r buddiant heb gael ei ddarparu.

Os yw'r cyfanswm hwnnw yn cynrychioli buddiannau a ddarparwyd ar gyfer mwy nag un Aelod bydd y cyfwerth mewn arian pob un yn seiliedig ar gyfran o'r swm llawn. Caiff y cyfwerth mewn arian ei ostwng gan unrhyw swm a ad-delir i'r darparwr yn gyfnewid am y buddiant. Am fwy o wybodaeth, gofynnwch i ni neu'ch ymgynghorydd treth.

Pob buddiant arall

Y cyfwerth mewn arian fel arfer fydd yr hyn gostiodd y buddiant i'r person a'i ddarparodd (llai unrhyw swm a ad-dalwyd i'r darparwr). Os yw'r swm hwnnw yn cynrychioli buddiannau a ddarparwyd ar gyfer mwy nag un Aelod bydd y cyfwerth mewn arian ar gyfer pob un yn seiliedig ar gyfran o'r swm llawn. Am fwy o wybodaeth gweler llyfryn 480, *Expenses and benefits – A tax guide* sydd ar gael o'r Llinell Archebu.

Dylech sicrhau eich bod yn cynnwys buddiant car, neu gar a thanwydd a oedd ar gael i chi yn rhinwedd eich swydd fel Aelod o'r Cynulliad ym mlwch 8. Peidiwch â chynnwys buddiannau o unrhyw swydd neu gyflogaeth nad yw'n ymwneud â'r Cynulliad. Nodwch y rhain ar dudalennau *Cyflogaeth* eich Ffurflen Dreth.

Rhestrir rhai o'r buddiannau mwyaf cyffredin yn y Daflen Waith ar dudalen WAMN 5 i'ch helpu i bennu'r cyfanswm ar gyfer blwch 8.

> **ⓘ Cysylltwch**
> â ni drwy ffonio'r Llinell Gyswllt Gymraeg ar **0845 302 1489** neu'r Llinell Gymorth Saesneg ar **0845 9000 444** neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Taflen Waith ar gyfer blwch 8

Asedion a ddarparwyd at ddefnydd preifat		£
Ffôn/ffonau cartref		£
Tanysgrifiadau a ffioedd proffesiynol		£
Nwyddau neu wasanaethau a ddarparwyd		£
Gofal plant a gefnogir gan gyflogwr (mewn rhai amgylchiadau **ni** chodir treth am y buddiant hwn - gweler llyfryn 480)		£
Cymorth addysgol a ddarparwyd (mewn rhai amgylchiadau **ni** chodir treth am y buddiant hwn - gweler llyfryn 480)		£
Pob buddiant arall		£
Cyfanswm *Copïwch y ffigur ym mlwch A i flwch 8 yn nhudalennau'r Senedd*	A	£

Blwch 9 ***Taliadau mantoli***

Gallwch hawlio rhyddhad treth ar gyfer dibrisiant blynyddol offer sydd angen i chi ei ddefnyddio wrth gyflawni eich dyletswyddau. Gelwir y rhyddhad hwn yn 'lwfansau cyfalaf'. Weithiau, pan werthir neu pan roddir i ffwrdd eitem o'r offer, caiff peth o'r lwfansau cyfalaf a gawsoch eu hadennill. Gelwir hyn yn 'dâl mantoli'.

Rhoddir eglurhad manwl o'r ffordd y caiff 'lwfansau cyfalaf' a 'taliadau mantoli' eu cyfrifo yn y nodiadau hyn yn yr adran 'Beth yw lwfansau cyfalaf a thaliadau mantoli' sy'n dechrau ar dudalen WAMN 7. Os bydd angen arweiniad pellach arnoch, gofynnwch i ni neu'ch ymgynghorydd treth.

Treuliau'r swydd a dalwyd gennych

Mae'r adran hon yn egluro'r rheolau ar gyfer gwneud cais am dreuliau a dalwyd gennych o anghenraid wrth gyflawni eich dyletswyddau fel Aelod y Cynulliad ac/neu fel Gweinidog. Sylwer y gall y Swyddfa Ffioedd wneud taliadau ar eich rhan, na ellir eu didynnu wrth gyfrifo eich treth.

'Goddefebau'

Peidiwch â chynnwys unrhyw dreuliau a dalwyd gennych yn eich cais:
- os gallwch eu hawlio'n ôl o'r Swyddfa Ffioedd, ac
- os cwmpesir y treuliau gan oddefeb.

Os ydych yn ansicr a oes gan y Swyddfa Ffioedd oddefeb dylech ofyn am fanylion. Gweler hefyd yr adran dan y pennawd 'Buddiannau o'ch swydd, sy'n dechrau ar dudalen WAMN 2.

Fodd bynnag, os talwyd gwariant caniataol gennych sy'n fwy na'r swm a gwmpesir gan yr oddefeb gallai fod hawl gennych i wneud cais am ddidyniad ar gyfer y swm gormodol.

Blwch 10 ***Costau teithio'r teulu***

Caiff manylion costau teithio'r teulu a delir gan y Swyddfa Ffioedd eu rhoi i ni yn ogystal ag i chi gan y Swyddfa Ffioedd. Os credwch fod rhai o'r costau yn cyfeirio at gostau teithio busnes caniataol (hynny yw gwnaeth eich priod neu eich partner sifil ymgymryd â thaith yn rhinwedd ei swydd fel eich ysgrifennydd neu ymchwilydd), dylech nodi'r swm y credwch sy'n gysylltiedig â theithiau busnes ym mlwch 10.

Blwch 11 ***Cymorth ysgrifenyddol a chlercaidd, a chymorth ymchwil***

Gallwch hawlio'r treuliau ar gyfer cyflogi cynorthwywyr ysgrifenyddol a chlercaidd, a chynorthwywyr ymchwil pan delir amdanynt o anghenraid wrth gyflawni eich dyletswyddau fel Aelod o'r Cynulliad neu fel Gweinidog. Bydd y cais fel arfer gyfwerth â'ch Lwfans Costau Swyddfa a ddefnyddir ar gyfer y treuliau staff hyn. Bydd y Swyddfa Ffioedd yn rhoi'r manylion i chi.

Dylai'r ffigur gynnwys taliadau a wnaethoch o'ch arian eich hun a'r rheiny a hysbyswyd i chi gan y Swyddfa Ffioedd.

Ni all cyfanswm y treuliau fod yn uwch na'r incwm o'ch swydd gan gynnwys taliadau a hysbyswyd i chi gan y Swyddfa Ffioedd.

Blwch 12 ***Treuliau swyddfa***

Nodwch gyfanswm y symiau a wariwyd yn ystod y flwyddyn ar redeg eich swyddfa o ddydd i ddydd, er enghraifft, ar wres, golau, ffôn, post, deunyddiau ysgrifennu ym mlwch 12. Yn aml bydd y ffigur gyfwerth â'r symiau a dalwyd i chi neu a dalwyd ar eich rhan gan y Swyddfa Ffioedd ar gyfer y mathau hynny o eitemau. Byddant yn rhoi manylion i chi.

Os ydych, wedi talu symiau heblaw drwy'r Swyddfa Ffioedd yn ystod y flwyddyn, rhowch gyfanswm y symiau hyn ym mlwch 12. Fodd bynnag, ni ddylech gynnwys unrhyw beth ym mlwch 12 sydd mewn unrhyw ffordd yn gysylltiedig ag eiddo rydych wedi gwneud cais yn eu herbyn i'r Swyddfa Ffioedd ar gyfer Lwfans Costau Byw Ychwanegol.

Blwch 13 ***Treuliau eraill a lwfansau cyfalaf***

Nodwch gyfanswm unrhyw dreuliau eraill a lwfansau cyfalaf eraill ym mlwch 13.

Treuliau eraill

Gallwch ond wneud cais am y treuliau y byddai pob Aelod o'r Cynulliad ac/neu Weindog yn gorfod eu talu. Mae'n rhaid i'r treuliau gael eu talu wrth gyflawni dyletswyddau'r swydd yn wirioneddol. Nid yw treuliau a allai eich rhoi mewn sefyllfa i wneud eich swydd, yn hytrach na'i chyflawni mewn gwirionedd, yn ganiataol.

Cafodd y rhan fwyaf o'r treuliau y gallwch wneud cais amdanynt eu hystyried eisoes. Fodd bynnag, efallai y gallech wneud cais am dreuliau eraill a delir gennych wrth gyflawni eich dyletswyddau, er enghraifft, taliadau a nodwyd gennych ym mlwch 7 ac sy'n cwrdd â'r amodau cymhwyso ar gyfer rhyddhad treth. Efallai eich bod wedi dod i gytundeb â ni ynglŷn â cheisiadau ar gyfer eitemau eraill yn y gorffennol. Os felly, dylech gyfrifo swm y treuliau caniataol ar y sail gytûn. Os ydych yn ansicr o'r hyn y gallech eu hawlio dylech ofyn i ni am gymorth cyn cwblhau blwch 13.

Cysylltwch
â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswllt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Lwfansau cyfalaf

Bydd lwfansau cyfalaf fel arfer ar gael ar gyfer y gost cyfalaf i chi o'r offer y mae'n rhaid i chi eu darparu wrth gyflawni eich dyletswyddau fel Aelod o'r Cynulliad ac/neu fel Gweinidog. Does dim lwfans ar gael ar gyfer offer a ddarparwyd i chi o dan drefniadau'r Cynulliad i roi offer Technoleg Gwybodaeth neu asedion a brynwch ar gyfer eu gosod neu eu defnyddio mewn preswylfan. Yn ogystal â hyn, ni allwch hawlio lwfansau cyfalaf ar gyfer eich cerbyd modur. Mae'r adran isod yn sôn wrthych sut i'w cyfrifo.

Os byddwch yn dechrau neu'n gorffen defnyddio eitem fel Aelod o'r Cynulliad ac/neu fel Gweinidog yn ystod y flwyddyn, cyfrifwch y lwfansau cyfalaf fel petaech wedi prynu neu werthu'r eitem ar y dyddiad hwnnw, gan ddefnyddio gwerth y farchnad ar yr adeg honno.

Beth yw lwfansau cyfalaf a thaliadau mantoli?

Mae'r adran hon yn sôn wrthych sut i gyfrifo eich lwfansau cyfalafa a'ch taliadau mantoli sy'n mynd ym mlychau 13 a 9 ar dudalennau'r *Cynulliad*. Mae'r enghreifftiau ar dudalennau WAMN 10 yn dangos yr hyn ddylech ei wneud.

Mae lwfansau cyfalaf yn ddidyniad o'ch incwm trethadwy. Maen nhw'n lwfans ar gyfer dibrisiad yng ngwerth asedion neu gyfarpar y mae'n rhaid i chi eu darparu er mwyn ymgymryd â'ch dyletswyddau fel Aelod o'r Cynulliad ac/neu fel Gweinidog. Cynhwysir lwfansau cyfalaf ym mlwch 13 yn nhudalennau *Cynulliad* eich Ffurflen Dreth.

Mae taliadau mantoli yn ychwanegiad at eich incwm trethadwy. Weithiau byddant yn codi pan werthwch ased neu offer yr oeddech yn hawlio lwfansau cyfalaf ar eu cyfer yn flaenorol, neu os byddwch yn peidio â'u hawlio ar gyfer eich dyletswyddau swyddogol. Nodir taliadau mantoli ym mlwch 9 ar dudalennau'r *Cynulliad*.

Pa dreuliau sy'n cymhwyso?

A siarad yn gyffredinol, gall unrhyw beth a ddefnyddiwch i gyflawni eich dyletswyddau swyddogol gydag oes ddefnyddiol sydd o leiaf yn ddwy flynedd, gymhwyso am lwfans. Rhaid iddynt fod yn bethau sy'n angenrheidiol ar gyfer cyflawni eich dyletswyddau. Mae offer swyddfa megis desgiau a chypyrddau cadw ffeiliau yn enghreifftiau nodweddiadol.

Ystyrir asedion ac offer yn 'angenrheidiol' os na allech wneud eich dyletswyddau swyddogol hebddynt. Mae'n rhaid eu bod yn bethau y byddai'n rhaid i bob un o Aelodau'r Cynulliad a/neu Weinidog eu darparu.

Ond ni allwch hawlio lwfansau cyfalaf ar gyfer car, beic modur neu feic gan fod cyfraddau'r lwfans milltiroedd a gymeradwywyd yn cynnwys elfen ar gyfer dibrisiant.

Pa fathau o lwfansau cyfalaf sydd ar gael?

O 6 Ebrill 2008-09 bydd tri math o lwfans cyfalaf yn berthnasol i chi:
- Lwfans Buddsoddi Blynyddol (LBB)
- lwfansau ar bapur
- lwfans cronfeydd bychain.

(i) Lwfans Buddsoddi Blynyddol

Mae Lwfans Buddsoddi Blynyddol (LBB) yn lwfans newydd. Mae'n disodli'r lwfans blwyddyn gyntaf o 50% a oedd ar gael ar gyfer cost cyfarpar a brynwyd yn 2007-08. Gallwch hawlio LBB ar gyfer unrhyw gyfarpar a brynwyd (ond nid ceir, beiciau modur neu feiciau) a wnaed ar neu ar ôl 6 Ebrill 2008 hyd at swm blynyddol o £50,000.

Peidiwch â chynnwys unrhyw wariant cyfalaf a ad-dalwyd i chi ar ôl 6 Ebrill 2008 gan y Swyddfa Ffioedd o dan y Lwfans Costau swyddfa neu'r Lwfans Cynnal Grŵp. Byddwn yn tybio eich bod wedi hawlio LBB yn erbyn unrhyw symiau a ad-dalwyd ar gyfer eitemau cyfalaf oherwydd nad yw'r eitemau hynny wedi eu cynnwys fel incwm trethadwy ym mlwch 5 tudalennau'r *Cynulliad* yn eich Ffurflen Dreth. Os (fel eithriad) nad ydych am hawlio'r LBB, dylech gynnwys y swm ar gyfer Lwfans Costau Swyddfa neu'r Lwfans Cynnal Grŵp a dalwyd am eitemau cyfalaf ym mlwch 5 ac esboniwch y sefyllfa yn y blwch ar gyfer 'Unrhyw wybodaeth arall' ar dudalen 2.

Pan (fel eithriad) fo'r cyfanswm gan gynnwys unrhyw wariant cyfalaf a ad-dalwyd gan y Swyddfa Ffioedd yn fwy na £50,000, yna gallwch hawlio hyd at £50,000 o'r cyfanswm fel LBB, gyda'r gweddill yn cael ei drin o dan amodau lwfans ar bapur, fel yr esbonnir isod.

(ii) Lwfansau ar bapur

Os ydy cyfanswm yr hyn a wariwyd gennych yn fwy na £50,000, caiff unrhyw swm sydd dros ben ei roi mewn 'cronfa'. Mae'r 'gronfa' hon yn cynrychioli cyfanswm eich gwariant cyfalaf ar ôl didynnu eich LBB, ac ar ôl didynnu unrhyw arian y gallech fod wedi derbyn petaech wedi gwerthu unrhyw eitemau a brynwyd mewn blynyddoedd blaenorol. Efallai y bydd gennych 'gronfa' ar gyfer gwariant pan na chafwyd rhyddhad, ac a gariwyd ymlaen o flwyddyn gynharach. Os felly, ychwanegwch wariant eleni, ar ôl didynnu'r LBB a derbyniadau gwerthiant ar gyfer y flwyddyn hon, at y ffigur sydd gennych yn y gronfa ar gyfer y flwyddyn flaenorol, i bennu cyfanswm eich cronfa newydd.

Gallwch hefyd hawlio lwfans blynyddol o 20% o'r swm net sydd yn eich cronfa bob blwyddyn – gelwir hyn yn 'lwfans ar bapur' (LAB) neu *'written down allowance'* (WDA) yn Saesneg.

(iii) Cronfeydd bychain sy'n llai na £1,000

Pan fo'r swm mewn cronfa o'r fath yn £1,000 neu lai, gallwch hawlio'r swm llawn fel 'lwfans cronfeydd bychain'.

Enghraifft 1

Mae John wedi bod yn Aelod o'r Cynulliad am ddwy flynedd. Yn 2008-09 gwariodd £500 ar gyfarpar angenrheidiol nad yw wedi ei ad-dalu gan y Swyddfa Ffioedd. Mae ganddo gronfa o £700 a ddygwyd ymlaen o 2007-08.

Gall hawlio'r canlynol:

- y £500 llawn fel Lwfans Buddsoddi Blynyddol, ac
- y gronfa o £700 a ddygwyd ymlaen fel lwfans cronfeydd bychain.

Cysylltwch
â ni drwy ffonio'r Llinell Gyswllt Gymraeg ar **0845 302 1489** neu'r Llinell Gymorth Saesneg ar **0845 9000 444** neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Beth petawn i'n cael fy ethol yn Aelod o'r Cynulliad yn ystod y flwyddyn?

Os nad ydych wedi bod yn Aelod o'r Cynulliad am flwyddyn gyfan, neu wedi peidio â bod yn Aelod o'r Cynulliad yn ystod y flwyddyn, caiff eich LBB ei ostwng yn unol â hynny.

Enghraifft 2

Etholwyd Jane yn Aelod ar 30 Awst 2008. Mae hyn yn golygu ei bod yn Aelod o'r Cynulliad am 219 diwrnod o'r flwyddyn 2008-09. Gall hi hawlio $^{219}/_{365}$ o'r £50,000 o'r Lwfans Buddsoddi Blynyddol neu £30,000.

Os prynwch ased neu eitem o gyfarpar rhan o'r ffordd drwy'r flwyddyn dreth ac rydych wedi defnyddio eich LBB, gallwch hawlio'r lwfans ar bapur llawn o hyd ond dylai hwn hefyd gael ei ostwng yn gyfatebol.

Beth petawn i'n defnyddio eitem yn rhannol at ddyletswyddau swyddogol?

Os defnyddiwch yr eitem yn rhannol yn unig ar gyfer dyletswyddau swyddogol, caiff y lwfans y gallwch ei hawlio ei ostwng mewn cyfrannedd â'r defnydd busnes. Er enghraifft, os defnyddiwyd eitem benodol ar gyfer defnydd busnes am dri chwarter o'r amser ac un chwarter at ddefnydd preifat, gallech hawlio dri chwarter y lwfans sydd ar gael.

Beth petaech yn peidio â defnyddio item ar gyfer eich gwaith neu'n peidio â bod yn Aelod o'r Cynulliad - addasiadau mantoli?

Os yn ystod y flwyddyn rydych yn peidio â defnyddio eitem o gyfarpar ar gyfer dyletswyddau swyddogol, neu os peidiwch â bod yn Aelod o'r Cynulliad, bydd angen i chi wneud amryw o addasiadau i'r lwfansau rydych wedi eu hawlio. Bydd yr addasiadau hyn ar gyfer y dyddiad y peidioch â defnyddio'r eitem ar gyfer gwaith neu y cafodd ei gwerthu.

Dylech gynnwys derbyniadau'r gwerthiant (neu'r gwerth marchnad os na wnaethoch eu gwerthu) unrhyw eitemau cyfalaf y cawsoch ad-daliad ar eu cyfer gan y Swyddfa Ffioedd fel Lwfans Costau Swyddfa neu Lwfans Cynnal Grŵp, yn eich cyfrifiad.

Ceir dau fath o addasiad: lwfansau mantoli a thaliadau mantoli.

(i) Lwfansau mantoli

Gallai lwfansau mantoli fod yn ddyledus ar gyfer:
- asedion a chyfarpar yn y gronfa os peidioch â bod yn Aelod o'r Cynulliad yn ystod y flwyddyn
- asedion neu eitemau eraill o gyfarpar os yn ystod y flwyddyn
  - gwnaethoch beidio â bod yn Aelod, neu
  - gwnaethoch werthu'r eitem dan sylw, neu
  - gwnaethoch orffen eu defnyddio ar gyfer dyletswyddau swyddogol, ond ni wnaethoch eu gwerthu.

Yn yr achosion hyn y lwfans sy'n ddyledus yw:
- gweddill y gwariant a ddygwyd ymlaen o'r flwyddyn flaenorol, llai
- derbyniadau gwerthu'r (neu eu gwerth marchnad os na werthwyd nhw) eitem(au) ar y dyddiad y peidioch fod yn Aelod, neu pan orffennoch eu defnyddio at ddibenion eich dyletswyddau swyddogol.

Dylid cynnwys y swm yn eich cais ar gyfer lwfansau cyfalaf ym mlwch 13 tudalennau'r *Cynulliad* eich Ffurflen Dreth.

(ii) Taliadau mantoli

Os ydy gwerth gwaredu eitem (neu eitemau) yn fwy na gwerth y cronfeydd, yna gallai tâl mantoli fod yn ddyledus. Mae 'tâl mantoli' yn ychwanegiad at eich incwm trethadwy a gall godi:

- os peidiwch â bod yn Aelod o'r Cynulliad yn ystod y flwyddyn, neu
- os gwerthwyd ased, neu
- os peidiwch â defnyddio eitem at ddibenion dyletswyddau swyddogol, ond nid ydych yn ei gwerthu.

Yn yr achosion hyn y tâl mantoli yw:

- derbyniadau gwerthu'r (neu eu gwerth marchnad os na werthwyd nhw) eitem(au) ar y dyddiad y peidioch â bod yn Aelod, neu pan orffennoch eu defnyddio at ddibenion eich dyletswyddau swyddogol, llai
- gweddill y gwariant a ddygwyd ymlaen o'r flwyddyn flaenorol (os o gwbl).

Dylid nodi'r swm ym mlwch 9 tudalennau'r *Cynulliad* eich Ffurflen Dreth.

Enghraifft 3

Peidiodd Bryn â bod yn Aelod o'r Cynulliad ar 12 Ionawr 2009. Mae ganddo gronfa a ddygwyd ymlaen sy'n werth £300 ar gyfer 2007-08. Mae'n gwaredu ei gyfarpar am £100.

Y cyfnod a ddaeth i ben 12 Ionawr 2009

Gwerth a ddygwyd ymlaen		£300
Llai		
Derbyniadau'r gwaredu		£100
Lwfans mantoli		£200

Mae'r canlyniad yn dangos bod lwfans mantoli o £200 i'w nodi ar Ffurflen Dreth 2008-09.

Enghraifft 4

Peidiodd Catrin â bod yn Aelod o'r Cynulliad ar 30 Medi 2008. Mae ganddi gronfa a ddygwyd ymlaen sy'n werth £450 ar gyfer 2007-08. Mae'n gwerthu ei chyfarpar am £400 ond yn cadw'r cyfrifiadur a'r argraffydd at ei defnydd personol ei hun. Roedd y cyfrifiadur a'r argraffydd yn werth £150 pan beidiodd â bod yn Aelod o'r Cynulliad.

Y cyfnod a ddaeth i ben 30 Medi 2008

Gwerth a ddygwyd ymlaen		£450
Llai		
Derbyniadau'r gwaredu	(£400 + £150)	£550
Lwfans mantoli		£100

Mae'r canlyniad yn dangos bod tâl mantoli o £100 i'w nodi ar Ffurflen Dreth 2008-09.

Cysylltwch
â ni drwy ffonio'r Llinell Gyswllt Gymraeg ar **0845 302 1489** neu'r Llinell Gymorth Saesneg ar **0845 9000 444** neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Cyfrifo eich bil treth

Os ydych am gyfrifo eich bil treth gofynnwch y Llinell Gyswllt am dudalennau *Crynodeb o'r cyfrifiad treth* a'r *nodiadau* neu ewch i **www.hmrc.gov.uk**

Does dim blychau ar wahân ar gyfer eich incwm o'r Cynulliad yn y Daflen Waith yn y *nodiadau ar gyfer crynodeb o'r cyfrifiad treth*. Dylech gynnwys y symiau o dudalennau'r Cynulliad yn y blychau ar gyfer 'Cyflogaeth' yn y *nodiadau ar gyfer crynodeb o'r cyfrifiad treth* fel a ganlyn:

Tudalennau'r Cynulliad	***Nodiadau ar gyfer crynodeb o'r cyfrifiad treth***
Incwm (blwch 1)	nodwch hwn yn adran 1, blwch A1 (ynghyd ag unrhyw incwm arall o gyflogaeth sydd gennych)
Buddiannau (blychau 3 i 9)	ychwanegwch y symiau ym mlychau 3 i 9 at ei gilydd a nodwch y cyfanswm yn adran 1, blwch A5 (ynghyd â chyfanswm unrhyw fuddiannau cyflogaeth eraill sydd gennych).
Treuliau (blychau 10 i 13)	ychwanegwch y symiau ym mlychau 10 i 13 at ei gilydd a nodwch y cyfanswm yn adran 1, blwch A6 (ynghyd â chyfanswm unrhyw dreuliau cyflogaeth eraill sydd gennych).
Treth a ddidynnwyd (blwch 2)	dylech gynnwys hwn yn y cyfanswm yn adran 10, blwch A202 (ynghyd â chyfanswm unrhyw dreth arall a ddidynnwyd o unrhyw incwm o gyflogaeth).

Arweiniad yn unig yw'r nodiadau hyn sy'n adlewyrchu'r sefyllfa ar adeg eu hysgrifennu. Nid ydynt yn effeithio ar unrhyw hawl i apelio.